

הודעה לעיתונות :

כנס חטיבת המחקר בנושא: "טכנולוגיות חדשות והכלכלה: תמורות ואתגרים"

כנס חטיבת המחקר בנושא **טכנולוגיות חדשות והכלכלה** שנערך היום, עסק בהיבטים שונים של הקשר בין טכנולוגיות מתקדמות לכלכלה. בין השאר הוצגו ניירות שעסקו בענף ההייטק, בהשפעה של אימוץ טכנולוגיות בענפי המשק, השפעות פוטנציאליות של אימוץ טכנולוגיות AI על שוק העבודה והיבטים שונים הקשורים להתפתחותם של מטבעות דיגיטליים.

בכנס הוצגו עשרה מחקרים שנכתבו ע"י חוקרי חטיבת המחקר של בנק ישראל, בחלקם בשיתוף עם חוקרים ממוסדות אחרים, וניתנה הרצאה על ידי **פרופ' עירד בן גל**, ראש מעבדת LAMBDA באוניברסיטת תל אביב.

נגיד בנק ישראל, **פרופ' אמיר ירון**, התייחס בפתיחת הכנס להשפעות האפשריות של שינויים טכנולוגיים על המשק ובפרט להשפעות מהפכת ה-AI על שוק העבודה, והעולמות הפיננסיים והקשר בין תחומי ליבת ה-AI ושימושיה.

פרופ' עירד בן-גל סקר בהרצאתו את ההתפתחויות הטכנולוגיות בעשורים האחרונים, ובפרט בשנים האחרונות, ואת כיווני ההתפתחות העתידיים הפוטנציאליים בטכנולוגיית הבינה המלאכותית היוצרת (Generative AI). פרופ' בן-גל סקר בהרצאתו גם את ההשפעות האפשריות על שוק העבודה, על הקשרים בין אדם ל-AI ועל החברה.

עבודות המחקר שהוצגו עסקו בנושאים מגוונים שנוגעים לקשרים שבין טכנולוגיה וכלכלה:

המושב הראשון עסק במגזר ההייטק. במסגרתו הוצג מחקרם של **נדב אשל וסיגל ריבון** מבנק ישראל **"Who is Shocking the Start-up Nation"**. המחברים הראו כי זרמי המימון מקרנות הון-סיכון לחברות הזנק בישראל מושפעים בעיקר משינויים בריבית בארה"ב, ולא מושפעים באופן משמעותי מהריבית בישראל. הממצאים תומכים בהערכה שחלק מההשפעה עוברת דרך ההשפעה של הריבית בארה"ב על השווקים הפיננסיים בארה"ב.

המחקר של **אסנת זהר ומאיה הרן-רוזן** מבנק ישראל בשיתוף **יונתן זנדברג** מאוניברסיטת פנסילבניה ו**אלכסנדר מונטג** מאוניברסיטת וורוויק, **"The Lifecycle of Venture Capital Funds"**, התמקד בניתוח מחזור החיים של קרנות הון סיכון ומצא שהסיכוי שחברות הזנק שמקבלות מימון מקרנות הון סיכון צעירות (קרובות יותר למועד פתיחתן) יגיעו לאקזיט גבוה יותר,

בהשוואה לחברות הממומנות על ידי קרנות בוגרות. זאת מאחר שלקרנות הצעירות יש פרק זמן ארוך יותר לספק תמיכה פיננסית וחונכות.

שני מחקרים נוספים הוצגו באותו מושב. הראשון, של **אלעד דה-מלאך** מבנק ישראל יחד עם **גלעד ברנד ויותם פטרפרינד** מאגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר "**הרכב ההון האנושי והשכר במגזר ההי-טק בישראל וביתר המשק, השוואה בינלאומית**". הממצא העיקרי של מחקר זה הוא כי פערי השכר בין עובדי ההייטק ליתר העובדים במשק התרחבו בעשור האחרון, בין היתר בשל התרחבות ההעסקה על ידי "חברות על" בעלות פריון גבוה במיוחד. המחקר השני, של **אלעד דה-מלאך עם יובל שדה**, שניהם מבנק ישראל, "**השתלבות קבוצות מיעוט במגזר ההי-טק בישראל**", עסק בהרכב התעסוקה במגזר ההייטק בישראל ובחסמים להשתלבותן של אוכלוסיות שמאופיינות בתת-ייצוג. המחקר הצביע על הגורמים המקשים על העסקת עובדים מהחברה הערבית בענפי ההייטק, למרות הגידול ברכישת השכלה רלוונטית. לעומת זאת המחקר הצביע על מגמת התרחבות התעסוקה של הנשים החרדיות בהייטק, בזכות מסלולי הכשרה ייעודיים שהגדילו את התעסוקה – אך גם על כך שזו מתאפיינת בשכר נמוך יחסית לענף. המחקר מציע הסברים לכך, ודן בהמלצות מדיניות.

המושב השני של הכנס עסק בהשפעות הטכנולוגיה על ענפי המשק. **נעם זונטג** מבנק ישראל, יחד עם **ביאטריס חמו ונעמה שמיר-שטיין** מהמחלקה להערכה ומחקר במכבי שירותי בריאות, בחנו את ההשפעה של מתן האפשרות לתור טלפוני לרופא קופת החולים על השימוש בשירותי רפואה במאמרם "**The impact of increased access to telemedicine services in primary care**". **during the covid-19 pandemic**. החוקרים הראו שבעקבות שילוב "תורים טלפוניים" עלה סך מספר השיחות הטיפוליות, במרפאה או בטלפון, של רופאים עם מבוטחים. המחקר דן בשונות בין קבוצות אוכלוסייה השונות בשימוש בשירות הטלפוני, בשינוי בצריכת שירותי בריאות ובמשמעויותיו הכלכליות.

אלה שחר מבנק ישראל, סקרה את עבודת המחקר והמדיניות בבנק ישראל בנושא השפעות הבינה המלאכותית על שוק העבודה: מחקר על מדדי החשיפה של שוק העבודה להשפעה הצפויה של טכנולוגיות הבינה המלאכותית היוצרת ומחקר על אפיון קבוצות עובדים שצפויות להתקשות בהסתגלות לשוק העבודה בעידן AI, שיתופי פעולה עם ה-OECD בנושא AI, וכן סקר שימושי AI המועבר בימים אלה בקרב עובדים, שנערך בשיתוף פעולה עם המכון הישראלי לדמוקרטיה.

המאמר האחרון במושב זה, "**טכנולוגיות חדשות וענף הבינוי: אתגרים ותמורות**", שנכתב על ידי **דארין וייסמן** מבנק ישראל, בחן את ההתפתחויות באימוץ טכנולוגיות בענף הבינוי ובתרומת הטכנולוגיות, ההון האנושי וההון הפיזי לצמצום פער פריון העבודה בענף הבינוי לעומת מדינות ה-OECD האחרות.

בהמשך היום, במושב השלישי, הוצגו עבודות שעוסקות במטבעות דיגיטליים. העבודה הראשונה במושב, שנכתבה על ידי **רועי שטיין** מבנק ישראל ו**אנה ברודסקי-ססי** מבנק ישראל ומאגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר, בחנה את השאלה "**מה משפיע על התעניינות הציבור בשוק הקריפטו?**". החוקרים הראו שהתעניינות של הציבור בשוק הקריפטו, הנמדדת באמצעות תעבורת רשת לאתרים המספקים תוכן ושירותים בתחום הקריפטו, קשורה בעיקר למניעים ספקולטיביים

ומושפעת מגורמים גלובליים. החוקרים גם הראו כי ההתעניינות קשורה באופן ישיר לצעדים רגולטורים, כאשר הגברת הפיקוח מלווה בעלייה בהתעניינות בעוד שצעדי אכיפה מצמצמים אותה.

גיא סגל ועיריית רוזנשטרם מבנק ישראל הציגו במאמרם **"Central Bank Digital Currency and the Banking System"** ניתוח תאורטי של ההשפעה של הנפקה אפשרית של מטבע דיגיטלי של בנק מרכזי על מערכת הבנקאות. הם מראים שתחת הנחות מסוימות, הנפקה של CBDC, אם יוחלט על כזו, צפויה לפעול לעלייה של הריבית המשולמת על הפיקדונות בבנקים, תוך שינוי מתון בלבד בסך הפיקדונות, ועלייה בנכסים הנזילים שהציבור מחזיק – מזומן, פיקדונות בנקאיים ו-CBDC. ההשפעה השלילית על היצע האשראי הבנקאי בשוק ריכוזי יחסית ורווחי צפויה להיות מוגבלת.

בסיום המושב הציגה **לילך שמע-זלטוקרילוב** מבנק ישראל ניתוח המשך ל"דוח סיכום המחקר נכונות הציבור הישראלי לאמץ שקל דיגיטלי, פברואר 2025" שסקר את נכונות הציבור לאמץ שקל דיגיטלי, אם יונפק. מממצאי הסקר עולה כי כמחצית מהנשאלים הביעו עניין בשקל הדיגיטלי, וכי קיימת גם חשיבות למאפייניו אם יוחלט להנפיקו. נמצא כי הציבור מעדיף הגנה על המידע, ריבית על ה-CBDC ועמלות נמוכות, על פני אנונימיות. עוד נמצא כי, רמת האמון בבנק ישראל היא גורם מרכזי בנכונות הציבור לאמץ את השקל הדיגיטלי. בנוסף, נמצא כי אוריינות דיגיטלית גבוהה מתואמת עם נכונות גבוהה יותר לאימוץ השקל הדיגיטלי.

הנושאים המגוונים שהוצגו בכנס משקפים את העבודה המחקרית הרחבה שמתבצעת בבנק ישראל בנושאים הקשורים לטכנולוגיה בהיבטיה השונים ולהשפעתה הן על הפעילות המקרו כלכלית ועל שוק העבודה והן על השווקים הפיננסיים. נושאים אלו ימשיכו ללוות אותנו, ומרכזיותם וחשיבותם להבנת התהליכים הכלכליים והמדיניות הכלכלית הדרושה כדי לאפשר צמיחה בת-קיימא של המשק רק תלך ותגדל. בנק ישראל, ובפרט חטיבת המחקר, בשיתוף חוקרים ממוסדות אחרים, ימשיך לעקוב ולחקור נושאים אלו ואחרים כדי לספק תמיכה מקצועית לעיצוב המדיניות הכלכלית בשנים הבאות.